

## II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

### Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat	Nappali Денна	Tanév/félév	2021-2022 I-II
---------------	--------------------------	---------	---------------	-------------	----------------

### Tantárgyleírás

#### Силабус

<b>A tantárgy címe</b>	ППП 6.3 Mai magyar nyelv: mondattan
<b>Назва навчальної дисципліни</b>	ППП 6.3 Сучасна угорська літературна мова: синтаксис
<b>Tanszék</b>	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
<b>Кафедра</b>	Кафедра Філології, Угорська філологія
<b>Képzési program</b>	014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)
<b>Освітня програма</b>	014 Середня освіта (Мова і література угорська)
<b>A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)</b>	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 8 Előadás: 32 Szeminárium/gyakorlat: 66 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 142
<b>Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)</b>	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 8 Лекції: 32 Семінарські/практичні заняття: 66 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 142
<b>Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)</b>	Karmacsi Zoltán, PhD <a href="mailto:karmacsi.zoltan@kmf.org.ua">karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</a>
<b>Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</b>	Кормочі Золтан Золтанович, доктор філософії <a href="mailto:karmacsi.zoltan@kmf.org.ua">karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</a>
<b>A tantárgy előkövetelményei</b>	ППП 6.1 Mai magyar irodalmi nyelv: fonetika és fonológia, lexikológia, lexikográfia, frazeológia, szemantika
<b>Пререквізити навчальної дисципліни</b>	ППП 6.2 Mai magyar irodalmi nyelv: szófajtan, morfológia

	<p>ППП 10 Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai</p> <p>ППП 6.1 Сучасна угорська літературна мова: Фонетика, фонологія, лексикологія, лексикографія, фразеологія, семантика</p> <p>ППП 6.2 Сучасна угорська літературна мова: Морфологія</p> <p>ППП 10 Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень</p>
<p><b>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</b></p> <p><b>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</b></p>	<p>Célja megismertesse a hallgatókat magyar nyelv mondattani rendszerével, az egyszerű és összetett mondatok felépítésével, a többszörösen összetett mondatok szerkezeti jellemzőivel, a fő mondatrészekkel és a bővítményekkel, a magyar mondatrenddel.</p> <p>Célja és feladata megismertetni a diákokat magyar nyelv mondattani rendszer felépítésének, jellemző sajátosságainak gyakorlatban való alkalmazásával; a mondattani kategóriák és a mondat szerkezeti sajátosságainak azonosításának képességével; megalapozni az alapvető grammatikai ismereteiket a mondattan témakörében; kialakítani a mondattani elemzés készségeit, képességét.</p> <p>Kialakítandó kompetenciák:</p> <p>a mondattani szakirodalmak kritikus, elemző olvasása, a mondat szintagmák szintjén történő elemzési képességének kialakítása, a mondatrészek megkeresése és megnevezése, illetve kifejezőeszközei megnevezése képességének kialakítása, a mondatelemzési módszerek és eljárások alkalmazása az egyszerű, összetett és többszörösen összetett mondatoknál, a mondatalkotási elvek gyakorlati alkalmazásának kialakítása az egyszerű, összetett és többszörösen összetett mondatoknál, a mondattani ismeretek oktatása során a tananyagok és taneszközök kiválasztása és felhasználása képességének kialakítása.</p> <p><b>Főbb témakörei:</b></p> <p>A mondat fogalma és jellemző sajátosságai, meghatározása, nyelvtani (explicit és implicit) kifejező eszközei. A mondatfajták osztályozása jelentésük, logikai minőségük, tagolódásuk, szerkezetük és funkciójuk szerint.</p> <p>A szószerkezet (szintagma) fogalma, nyelvi megformálása és fajtái (alanyi-állítmányi, alá- és mellérendelő), az összetett szószerkezetfajták.</p> <p>A mondat fő részei. Az alany és az állítmány fogalma, kifejezőmódja, fajtái megléte és jelentése szerint.</p> <p>A bővítmények. A tárgy fogalma, fajtái jelentése, alakja, terjedelme és minősége szerint. A határozó: fogalma, kifejezőmódja, fajtái a szemléleti irányhármasság és jelentése szerint. A határozó érintkezése más mondatrészekkel: a jelzői értékű határozók. A jelző fogalma, közös jegyei, fajtái, kifejezőmódja.</p> <p>A halmazott mondatrészek. A szervetlen mondatrészek (megszólítás, közbevetés).</p> <p>Az összetett mondat: fogalma, fajtái, szerkezeti sajátosságai.</p> <p>A mellérendelő összetett mondatok fajtái, kötőszói. A kötőszó nélküli mellérendelő összetett mondatok.</p> <p>Az alárendelő összetett mondat: fogalma, szerkezeti sajátosságai (a főmondati utalószó és a mellékmondati kötőszó). Osztályozásuk</p>

	<p>kötőszóik, mondatrész kifejtő szerepük és szófaji értékük alapján. Az alárendelő összetett mondat mondatrendje.</p> <p>A többszörösen összetett mondat alaptípusai. A mondatátszövődés. A kihagyásos többszörösen összetett mondat. A szórend. A mondat hangsúly. A mondat hanglejtése.</p>
<p><b>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</b></p> <p><b>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</b></p>	<p>A tantárgy egyrészt a gyakorlati munkák alapján, másrészt az előadások, gyakorlati és önálló munkák tematikájából összeállított ellenőrző dolgozatok, valamint a félév végi szóbeli vizsga alapján minősül teljesítettnek.</p> <p>A tanév során két ellenőrző dolgozat megírására kerül sor az alábbi témakörök szerint:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zh. A szó szerkezet típusai, illetve az egyszerű mondat szerkezete és mondatrészei (25 százalékpont)</li> <li>2. Zh. Az összetett és többszörösen összetett mondatok (25 százalékpont)</li> </ol> <p>Az év végi vizsga két részből tevődik össze: egyik szegmense az elméleti anyagokból összeválogatott két kérdés megválaszolása (50 százalékpont), másik az ellenőrző dolgozaton szerzett pontok (50 százalékpont).</p>
<p><b>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</b></p> <p><b>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</b></p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület: Google Classroom: qe545wr</p>
<p><b>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</b></p> <p><b>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</b></p>	<p>Imrényi András - Kugler Nóra - Ladányi Mária - Markó Alexandra - Tátrai Szilárd - Tolcsvai Nagy Gábor Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó, 2018</p> <p>Kugler Nóra – Tolcsvai Nagy Gábor: Magyar nyelv. Nyitra: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, 2015</p> <p>Karmacs Zoltán: A mai magyar nyelv táblázatokban és ábrákon, Beregszász: Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, 2008</p> <p>Kótyuk István: Mondattani elemzések, Ungvár: PoliPrint, 2007</p> <p>Adamikné Jászó Anna főszerk.: A magyar nyelv könyve. Trezor Kiadó, 2007</p> <p>Kiefer Ferenc szerk.: Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006</p>